

Liperi

Liperin kunnan kotoutumisohjelmaa
kuvaava asiakirja

2025

Kunnanhallitus 9.12.2024

Valtuusto xx.12.2024

1. Perustiedot

Kunta tai kunnat:

Liperin kunta

Kunnassa/kunnissa kotoutumisohjelmaa koordinoiva taho:

Työllisyyspalvelut

Kotoutumisohjelmaa kuvaavan asiakirjan yhteyshenkilö ja yhteystiedot:

Matleena Pekkanen (050 464 0486) ja Sami Kuikka (050 430 6039)

Kotoutumisohjelma on laadittu tai päivitetty (päivämäärä):

2.12.2024

Kotoutumisohjelman ja/tai sitä kuvaavan asiakirjan laatimiseen osallistuvat yhteistyökumppanit:

Kunta voi asettaa työryhmän, jonka tehtävänä on seurata kotoutumisohjelman toteutumista, ja ehdottaa siihen muutoksia tarvittaessa.

Liperin kunnan kotoutumisen suunnittelutyöryhmä
Pohjois-Karjalan työllisyysalue
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
Järjestöt
Liperiläiset maahanmuuttajat

Kotoutumisohjelman laadinnan prosessi ja viestintä kunnassa:

- Miten kotoutumisohjelma on kunnassa laadittu?
- Millaista asiakasviestintää kotoutumisohjelmasta tehdään?
- Miten sen toteutumista seurataan jatkossa?

Kotoutumisohjelma on laadittu kunnan kotoutumisen suunnittelutyöryhmän yhteistyönä, jossa on edustettuna eri toimijoita kunnan verkostoista (*mm. hyvinvointialue, työllisyysalue, järjestöt yms.*). Kotouttamisohjelmasta laaditaan erillinen asiakastyössä käytettävä versio, jota työstettäessä kuullaan kunnassa asuvia maahanmuuttajia. Koordinointivastuu on kunnan työllisyyspalveluissa.

Kotoutumisohjelma on esillä Liperin kunnan verkkosivuilla, saavutettava viestintä ja kohderyhmät huomioiden. Kotoutumisohjelma käydään läpi asiakkaan kanssa ja varmistetaan, että asiakas on tietoinen kotoutumisen alkuvaiheen palveluista ja niihin pääsystä. Kunta viestii kotoutumisohjelmasta kunnan eri toimialoille, kuntalaisille, sidosryhmille ja päättäjille.

Kotoutumisohjelman seuranta on kotoutumisen suunnittelutyöryhmän vastuulla. Ohjelman toteutumista seurataan vuosittain kunnan talousarviossa ja –suunnitelmassa. Seurannassa hyödynnetään muun muassa POKELY:n mittaristoa. Lisäksi suunnittelutyöryhmä kerää seurantatietoa eri lähteistä, mm. kunnan hyvinvointisuunnitelman mittariston avulla. Edelleen huomioidaan kotoutumisen ja työllisyyden edistämisen valtakunnalliset tavoitteet.

Kotoutumisohjelmaa kuvaavan asiakirjan käsittely- ja hyväksymisprosessi kunnassa (ei pakollinen):

Kunnan kotoutumisohjelma toimitetaan ELY-keskukselle 5.12.2024 mennessä. Ohjelma viedään kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston tiedoksi joulukuussa 2024.

1. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi ja monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi (KotoL 14 ja 15 §)

Kuvaa palvelun järjestämistä eri kohderyhmien osalta. Erittele tarvittaessa vastuutahot eri kohderyhmien osalta. Kuvaa tarvittaessa erikseen suomen- ja ruotsinkieliset palvelut

1 A. Kuvaus palvelusta:

Miten palvelut järjestetään kunnassa?

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnissa selvitetään esimerkiksi maahan muuttaneen tavoitteet ja toiveet, aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito ja työkyky. Lisäksi arvioidaan kotoutumista edistävien palveluiden tarpeet. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin tavoitteena on vahvistaa etenkin työvoiman ulkopuolella olevien, erityisesti kotona lapsia hoitavien vanhempien, suomen tai ruotsin kielen osaamista, yhteiskuntatietoutta ja osallisuutta yhteiskuntaan.

TYÖLLISYYSALUE: Työllisyysalueen työnhaun käynnistymispalvelut (alkupalvelut) ohjaa työnhakija-asiakkaat, joilla on mahdollisuus ja tarve kotoutumissuunnitelmaan, työllisyysalueen kotoutumista edistäviin palveluihin. Kotoutumista edistävät palvelut toteutetaan kasvokkain lähipalveluna tai puhelin/videovälitteisesti lain ja asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti.

KUNTA: Kunta vastaa osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista muille kuin työnhakija-asiakkaille. Kotoutumista edistävät palvelut toteutetaan kasvokkain lähipalveluna tai puhelin/videovälitteisesti lain ja asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti.

Tarkemmat tiedot kunnan muista kotoutumisen palveluista tämän asiakirjan kohdassa 7.

1 B. Vastuutaho:

Mitkä tahot/ yksiköt tekevät osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin ja miten?

TYÖLLISYYSALUE: Työllisyysalue tekee osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin työnhakija-asiakkaille omana työnä käytettävissä olevaa tietoa hyödyntäen. Asiakas ohjataan ostopalveluun, kun on tarvetta kielitaitotason määrittämiselle tai erityinen tarve osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin. Työllisyysalueen yhteystiedot päivitetään niiden selvittyä.

KUNTA: Kunta vastaa osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista muille kuin työnhakija-asiakkaille. Ostopalveluista sovitaan työllisyysalueen ja kuntien kesken. Työllisyyspalvelut koordinoi ja kehittää toimintaa kunnassa: duunitalo@liperi.fi ja p. 050 528 3554.

Mitkä tahot/yksiköt tekevät monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin kunnassa ja hyvinvointialueella ja miten?

TYÖLLISYYSALUE: Työllisyysalue tekee monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin työnhakija-asiakkaille omana työnä yhdessä hyvinvointialueen sosiaalipalvelujen ammattilaisen kanssa.

KUNTA: Monialainen osaamisen ja palvelutarpeen arviointi ja monialainen kotoutumissuunnitelma laaditaan tarvittaessa yhteistyössä Liperin kunnan ja hyvinvointialueen kesken. Työllisyyspalvelut: duunitalo@liperi.fi ja p. 050 528 3554.

HYVINVOINTIALUE: P-K:n hyvinvointialueella 18-64-vuotiaiden henkilöiden sosiaalipalveluiden tarpeen selvittämiseen liittyvät yhteydenotot tehdään keskitetysti sähköisten miun palveluiden kautta. (<https://miunpalvelut.fi/siunsote/yhteydenotto-sosiaalihuoltoon-avun-tarpeen-arvioimiseksi>). Alle 18 -vuotiaiden lasten osalta palvelutarpeen arvioinnin tiimiin p. 013 330 2806. Sosiaalipalvelut vastaa siitä, että varsinainen sosiaalihuoltolaki ja lastensuojelulain mukainen palvelutarpeen arvioinnin selvittäminen ohjautuu asuinpaikkakunnalla toimivien sosiaalihuollon ammattihenkilöiden toteutettavaksi.

1 C. Yhteistyö

Miten palvelun järjestämiseksi tehdään yhteistyötä?

TYÖLLISYYSALUE: Monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin käytännön toteutuksesta sovitaan hyvinvointialueen kanssa.

KUNTA: Kunta on tarvittaessa mukana monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnissa. Yhteistyöstä ja käytänteistä sovitaan hyvinvointialueen ja työllisyysalueen kanssa.

HYVINVOINTIALUE: Työikäisten, eli 18–64-vuotiaiden kohdalla sosiaalihuoltolain mukaiseen palvelutarpeen arviointiin ja tarvittaessa asiakassuunnitelman laadintaan osallistetaan verkostoa tarpeen mukaisesti (työllisyysalue, Kela, oppilaitos, sote- toimijat ym.). Alle 18-vuotiaiden lasten palvelutarpeen arviointiin ja tarvittaessa asiakassuunnitelman laadintaan osallistetaan lapsen luontainen verkosto (edustaja, varhaiskasvatus, koulu, sote- toimijat ym.).

Lastensuojelu: Alle 18- vuotioiden lasten kohdalla sosiaalihoitolain tai lastensuojelulain mukaiseen palvelutarpeen arviointiin ja tarvittaessa asiakassuunnitelman laadintaan osallistetaan lapsen luontainen verkosto (ks. edeltävä). Jälkihuollon piirissä olevan osalta jälkihuoltopalvelut tuotetaan työikäisten palvelutehtävissä. Vammaispalvelut: Yhteistyötä tehdään asiakkaan kannalta tarpeellisten tahojen kanssa. Vammaispalvelujen puhelinneuvonta ja ohjaus p. 013 330 2807 on tarkoitettu sekä asiakkaille että yhteistyökumppaneille.

Maahanmuuttajien terveystarkastuksiin (tulotarkastukset) hakeutuminen
<https://www.siunsote.fi/terveystarkastukset>

2. Osaamisen ja kotoutumisen ja monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin pohjalta laadittava kotoutumissuunnitelma tai monialainen kotoutumissuunnitelma (KotoL 16 ja 17 §)

Kuvaa palvelun järjestämistä eri kohderyhmien osalta. Erittele tarvittaessa vastuutahot eri kohderyhmien osalta. Kuvaa tarvittaessa erikseen suomen- ja ruotsinkieliset palvelut.

2 A. Kuvaus palvelusta:

Miten palvelut järjestetään kunnassa?

Kotoutumissuunnitelma on yksilöllinen suunnitelma kotoutumisen edistämiseksi. Suunnitelmaan kirjataan esimerkiksi kotoutumisen ja työllistymisen tavoitteet, palvelut ja palveluihin osallistuminen. Tavoite on nopeuttaa kotoutumista ja työllistymistä. Kotoutumissuunnitelman enimmäiskesto on kaksi vuotta.

Enimmäiskesto voidaan pidentää erityisten tarpeiden vuoksi. Kotoutumissuunnitelma laaditaan yhteistyössä kunnan ja/tai työllisyysalueen kanssa. Hyvinvointialue voi kunnan tai työllisyysalueen pyynnöstä osallistua alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman laatimiseen, jos maahanmuuttaneen kotoutumisen edistäminen edellyttää näiden eri viranomaisten järjestämistä vastuulle kuuluvien palvelujen yhteensovittamista. Vastuu kotoutumissuunnitelman laatimisesta on kunnalla tai työllisyysalueella.

TYÖLLISYYSALUE: Työllisyysalueen työnhaun käynnistymispalvelut (alkupalvelut) ohjaa työnhakija-asiakkaat, joilla on mahdollisuus ja tarve kotoutumissuunnitelmaan, työllisyysalueen kotoutumista edistäviin palveluihin. Kotoutumista edistävät palvelut toteutetaan kasvokkain lähipalveluna tai puhelin/videovälitteisesti lain ja asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti.

KUNTA: Kunta laatii kotoutumissuunnitelman muille kuin työnhakija-asiakkaille. Kotoutumista edistävät palvelut toteutetaan kasvokkain lähipalveluna tai puhelin/videovälitteisesti lain ja asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti.

2 B. Vastuutaho:

Mitkä tahot/yksiköt vastaavat kotoutumissuunnitelmien laatimisesta?

TYÖLLISYYSALUE: Työllisyysalue vastaa työnhakija-asiakkaan kotoutumissuunnitelman laatimisesta.

KUNTA: Kunta vastaa kotoutumissuunnitelman laatimisesta muille kuin työnhakija-asiakkaille.

Työllisyyspalvelut: duunitalo@liperi.fi ja p. 050 528 3554.

HYVINVOINTIALUE: Vammaispalveluiden asuminen sekä työ- ja päivätoiminta-palvelualue järjestää asumista sekä työ- ja päivätoimintaa kehitysvammaisille ja vammaisille asiakkaille syntyperästä riippumatta. Vammaispalvelulaki ja kehitysvammalaki ovat viimesijaisia lakeja, ja ennen näiden palveluiden käyttöä asiakkaalla on ollut kontakti sosiaalityöhön ja palveluohjaukseen, jotka tekevät mahdollisen kotoutussuunnitelman tarvittaessa. Vammaispalvelujen puhelinneuvonta ja ohjaus p. 013 330 2807.

HYVINVOINTIALUE: P-K:n hyvinvointialueella 18-64-vuotiaiden henkilöiden sosiaalipalveluiden tarpeen selvittämiseen liittyvät yhteydenotot tehdään keskitetysti sähköisten miun palveluiden kautta. (<https://miunpalvelut.fi/siunsote/yhteydenotto-sosiaalihuoltoon-avun-tarpeen-arvioimiseksi>). Alle 18-vuotiaiden lasten osalta palvelutarpeen arvioinnin tiimiin p. 013 330 2806. Sosiaalipalvelut vastaa siitä, että varsinainen sosiaalihuoltolain ja lastensuojelun mukainen palvelutarpeen arvioinnin selvittäminen ohjautuu asuinpaikkakunnalla toimivien sosiaalihuollon ammattihenkilöiden toteutettavaksi.

Mitkä tahot/yksiköt vastaavat monialaisten kotoutumissuunnitelmien laatimisesta kunnassa ja hyvinvointialueella?

TYÖLLISYYSALUE: Työllisyysalue laatii monialaisen kotoutumissuunnitelman työnhakija-asiakkaille yhteistyössä hyvinvointialueen sosiaalipalvelujen ammattilaisen kanssa.

KUNTA: Monialainen kotoutumissuunnitelma laaditaan tarvittaessa yhteistyössä Liperin kunnan, työllisyysalueen ja hyvinvointialueen kesken. Työllisyyspalvelut kehittää ja koordinoi toimintaa kunnassa. Työllisyyspalvelut: duunitalo@liperi.fi ja p. 050 528 3554.

HYVINVOINTIALUE: P-K:n hyvinvointialueella 18–64-vuotiaiden henkilöiden sosiaalipalveluiden tarpeen selvittämiseen liittyvät yhteydenotot tehdään keskitetysti sähköisten miun palveluiden kautta. <https://miunpalvelut.fi/siunsote/yhteydenotto-sosiaalihuoltoon-avun-tarpeen-arvioimiseksi>
Alle 18- vuotiaiden lasten osalta palvelutarpeen arvioinnin tiimiin p. 013 330 2806.

Sosiaalipalvelut vastaa siitä, että varsinainen sosiaalihuoltolain ja lastensuojelun mukainen palvelutarpeen arvioinnin selvittäminen ohjautuu asuinpaikkakunnalla toimivien sosiaalihuollon ammattihenkilöiden toteutettavaksi.

2 C. Yhteistyö

Miten palvelun järjestämiseksi tehdään yhteistyötä?

TYÖLLISYYSALUE: Monialaisen kotoutumissuunnitelman käytännön toteutuksesta sovitaan hyvinvointialueen kanssa.

KUNTA: Kunnan sisäinen yhteistyö toteutetaan asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti tarvittavien yksiköiden kanssa. Työllisyyspalvelut kehittää ja koordinoi toimintaa kunnassa. Tarvittaessa monialaisen kotoutumissuunnitelman käytännön toteutuksesta sovitaan hyvinvointialueen ja työllisyysalueen kanssa.

HYVINVOINTIALUE: Työikäisten, eli 18–64-vuotiaiden kohdalla sosiaalihuoltolain mukaiseen palvelutarpeen arviointiin ja tarvittaessa asiakassuunnitelman laadintaan osallistetaan verkostoa tarpeen mukaisesti (Työllisyysalue, Kela, oppilaitos, sote- toimijat ym.). Alle 18-vuotiaiden lasten palvelutarpeen arviointiin ja tarvittaessa asiakassuunnitelman laadintaan osallistetaan lapsen luontainen verkosto (edustaja, varhaiskasvatus, koulu, sote- toimijat ym.).

Lastensuojelu: Alle 18- vuotiaiden lasten kohdalla sosiaalihuoltolain tai lastensuojelulain mukaiseen palvelutarpeen arviointiin ja tarvittaessa asiakassuunnitelman laadintaan osallistetaan lapsen luontainen verkosto (ks edeltävä). Jälkihuollon piirissä olevan osalta jälkihuoltopalvelut tuotetaan työikäisten palvelutehtävässä. Vammaispalvelut: Yhteistyötä tehdään asiakkaan kannalta tarpeellisten tahojen kanssa. Vammaispalvelujen puhelinneuvonta ja ohjaus p. 013 330 2807 on tarkoitettu sekä asiakkaille että yhteistyökumppaneille.

Maahanmuuttajien terveystarkastuksiin (tulotarkastukset) hakeutuminen
<https://www.siunsote.fi/terveystarkastukset>

3. Monikielinen yhteiskuntaorientaatio (KotoL 25 §)

Kuvaa palvelun järjestämistä eri kohderyhmien osalta. Erittele tarvittaessa vastuutahot eri kohderyhmien osalta. Kuvaa tarvittaessa erikseen suomen- ja ruotsinkieliset palvelut.

3 A. Kuvaus palvelusta:

Miten kunta toteuttaa monikielisen yhteiskuntaorientaation? Mitä yhteiskuntaorientaation kohderyhmiä kunnassa on?

Monikielinen yhteiskuntaorientaatio on koulutus, joka järjestetään kotoutuja-asiakkaan omalla tai hyvin tuntemalla kielellä. Se sisältää tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, Suomessa asumisesta, elämisestä ja työskentelemisestä. Yhteiskuntaorientaatio vahvistaa maahanmuuttaneen ymmärrystä suomalaisesta yhteiskunnasta sekä omista oikeuksista ja velvollisuuksista.

Kunnan on järjestettävä monikielinen yhteiskuntaorientaatio kotoutuja-asiakkaille. Kotoutuja-asiakas on maahanmuuttaja, jolla on voimassa oleva kotoutumissuunnitelma tai monialainen kotoutumissuunnitelma, ts. työttömät työnhakijat ja työvoiman ulkopuolella olevat henkilöt. Tarvittaessa yhteiskuntaorientaatiota voidaan järjestää myös opiskelijoille ja työssä oleville.

Yhteiskuntaorientaatio järjestetään pääosin Pohjois-Karjalan kuntien kesken International House Joensuun johdolla esimerkiksi yhteishankintoina palveluntuottajilta. Tavoitteena on ns. hybriditoteutus, joka sisältää mahdollisuuksien mukaan lähi- ja etäkoulutusta. Etäkoulutus voidaan järjestää kunnissa ns. yhteisinä kisakatsomoina. Aloitus tapahtuu nonstop –periaatteella. Yksityiskohdista sovitaan tarkemmin IHJ:n ja Pohjois-Karjalan kuntien kesken alkuvuoden 2025 aikana.

Henkilökohtainen neuvonta vahvistaa monikielisessä yhteiskuntaorientaatiossa käsiteltäviä teemoja.

Millä kielillä kunnassa on tarve järjestää yhteiskuntaorientaatio?

Venäjä ja ukraina. Muu tarve selvitetään.

Missä asiakaspalveluprosessin vaiheessa monikielistä yhteiskuntaorientaatiota tarjotaan asiakkaille

Työllisyysalue ja/tai kunta ohjaa asiakkaan asiakkuuden alkuvaiheessa kunnan monikieliseen yhteiskuntaorientaatioon palvelutarpeen mukaisesti.

3 B. Vastuutaho

Mitkä tahot/ yksiköt vastaavat yhteiskuntaorientaation järjestämisestä?

Vastuu järjestämisestä on kunnalla. Yhteiskuntaorientaatio järjestetään International House Joensuun johdolla Pohjois-Karjalan kuntien ostopalveluna; yksityiskohdat sovitaan alkuvuoden 2025 aikana.

3 C. Yhteistyö:

Miten palvelun järjestämiseksi tehdään yhteistyötä?

Toteuttaako kunta monikielisen yhteiskuntaorientaation osittain tai kokonaan itsenäisesti, vai osittain tai kokonaan yhteistyössä jonkun muun tahon kanssa? Nimeä yhteistyötahot.

International House Joensuu, Pohjois-Karjalan kunnat, muut viranomaiset, oppilaitokset, työllisyyspalvelut, hyvinvointialue, paikalliset järjestötoimijat ja jo pidempään Suomessa asuneet maahanmuuttajataustaiset vertaiset/kokemusasiantuntijat. Kunta esittelee tarpeen mukaan myös omia palvelujaan. Yksityiskohdista sovitaan alkuvuoden 2025 aikana.

4. Kotoutumiskoulutus (KotoL 26 ja 27 §)

Kuvaa palvelun järjestämistä eri kohderyhmien osalta. Erittele tarvittaessa vastuutahot eri kohderyhmien osalta. Kuvaa tarvittaessa erikseen suomen- ja ruotsinkieliset palvelut.

4 A. Kuvaus palvelusta:

Miten kunnassanne järjestetään kotoutumiskoulutus työnhakijana oleville kotoutujille?

Kotoutumiskoulutus on koulutus, joka sisältää esimerkiksi suomen tai ruotsin kielen opetusta, ammatillista valmennusta, aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamista sekä palvelu- ja uraohjausta. Se sisältää myös muuta opetusta, joka edistää yhteiskunnallisia ja kulttuurisia taitoja sekä työllistymistä ja jatkokouluttautumista. Kotoutumiskoulutuksen osana täytyy järjestää myös työssäoppimisjakso tai muuta työ- ja toimintakykyä tukevaa toimintaa. Kotoutumiskoulutuksen osana on järjestettävä suomen tai ruotsin kielitaidon päättöttestaus.

Työllisyysalue järjestää työnhakija-asiakkaille kotoutumiskoulutusta luokkamuotoisesti Joensuussa ja verkkokoulutus on käytettävissä koko työllisyysalueella. Asiakkaalle tarjotaan koulutusta kielen taitotason mukaisesti. Työllisyysalueen kotoutumiskoulutuksiin sisältyy kielitaidon päättöttestaus.

Miten kunnassanne järjestetään kotoutumiskoulutus muille kuin työnhakijana oleville kotoutujille?

Kotoutumiskoulutuksen mahdollisesta yhteishankinnasta sovitaan Pohjois-Karjalan kuntien kesken tarkemmin alkuvuoden 2025 aikana. Tavoitteena on asiakkaan osallistuminen monikieliseen yhteiskuntaorientaatioon ennen kotoutumiskoulutusta. Selvitetään pidemmällä tähtäimellä yhteishankinnan toteuttamisesta Pohjois-Karjalan työllisyysalueen kanssa.

Kielitaidon päättöttestaus (KotoL 26 §):

Miten päättöttestauksen järjestäminen toteutetaan?

Kielitaidon päättöttestaus liittyy ainoastaan niihin kotoutumiskoulutuksiin, joissa noudatetaan Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteita. Päättöttestaus järjestetään osana kotoutumislain mukaista kotoutumiskoulutusta.

Kunnille hankittavan kotoutumiskoulutuksen osana järjestetään suomen kielen päättöttestaus. Työllisyysalueen kotoutumiskoulutuksiin sisältyy päättöttestaus.

4 B. Vastuutaho

Mitkä tahot/ yksiköt vastaavat kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä?

TYÖLLISYYSALUE: Pohjois-Karjalan työllisyysalue järjestää koulutuksen työnhakijoiden osalta.

KUNTA: Kunnan tehtävä on järjestää kotoutumiskoulutusta työvoiman ulkopuolella oleville kotoutuja-asiakkaille. Toteutuksesta sovitaan kuntien kesken.

4 C. Yhteistyö:

Miten palvelun järjestämiseksi tehdään yhteistyötä?

Toteutuksesta ja mahdollisista yhteishankinnoista sovitaan kuntien kesken alkuvuodesta 2025 ja myöhemmin mahdollisesti myös työllisyysalueen kanssa.

5. Muu koulutus ja palvelut, jotka edistävät suomen ja ruotsin kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia sekä työllistymistä ja yrittäjyyttä

Kuvaa palvelun järjestämistä eri kohderyhmien osalta. Erittele tarvittaessa vastuutahot eri kohderyhmien osalta. Kuvaa tarvittaessa erikseen suomen- ja ruotsinkieliset palvelut.

5 A. Kuvaus palvelusta:

Miten kunnassanne järjestetään luku- ja kirjoitustaidon koulutus?

Jos luku- ja kirjoitustaidon koulutukselle ei ole tarvetta, esitä perustelut.

Kunta järjestää tarvittaessa luku- ja kirjoitustaidon koulutusta työvoiman ulkopuolella oleville kotoutuja-asiakkaille. Koulutus hankitaan kuntien kesken ostopalveluna. Tarkemmista yksityiskohdista sovitaan alkuvuoden 2025 aikana. Kunnassa on valmius luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen järjestämiseksi tarvittaessa myös kunnan omana palveluna.

Mitä muita em. teemoja sisältäviä koulutuksia tai palveluita kunnassanne on tarjolla?

TYÖLLISYYSALUE: Yrittäjyyttä suunnitteleva työnhakija-asiakas ohjataan työllisyysalueen yrittäjyysvalmentajalle. Työllisyysalueen ammatinvalinta- ja uraohjaus tarjoaa työnhakija-asiakkaille ohjausta heidän tukemisekseen ammatinvalinnassa, ammatillisessa kehittämisessä, työelämään sijoittumisessa ja elinikäisessä oppimisessa. Työnhakija-asiakas voidaan ohjata henkilöasiakkaan kokeiluun oppilaitokseen ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen selvittämiseksi (koulutuskokeilu) tai työpaikalle ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen selvittämiseksi tai työmarkkinoille paluun tukemiseksi (työkokeilu).

KUNTA: Kunnan työllisyyspalvelut tarjoavat ohjausta ja neuvontaa kaikille kunnan asukkaille työllistymiseen ja koulutukseen sekä työkykyyn liittyvissä asioissa (työhönvalmennus, uravalmennus, työkykyohjaus, työpajatoiminta, matalan kynnyksen palveluohjaus). Tarvittaessa asiakas ohjataan hänen yksilöllistä tilannettaan tukevien palvelujen piiriin esim. yrittäjyysneuvonta, opinto-ohjaus, järjestö- ja vapaa-aikatoiminta, digineuvonta, seurakunnan palvelut, kansalaisopiston kurssit. Luku- ja kirjoitustaidon koulutusta on tarjolla Joensuun seudun kansalaisopistolla.

5 B. Vastuutaho

Mitkä tahot/ yksiköt vastaavat muun koulutuksen ja palveluiden järjestämisestä?

Liperin työllisyyspalvelut sekä Lipertekin yritysneuvonta p. 050 472 8575, lipertek@liperi.fi.

Liperin kunnan elinkeinoyhtiö Lipertek Oy vastaa Liperin alueen elinkeinopalvelujen toteuttamisesta kunnan strategian mukaisesti. Tehtäviin kuuluvat mm. yritysneuvonta, yritysten liiketoiminnan kehittäminen ja verkostoitumisen edistäminen.

5 C. Yhteistyö:

Miten palvelun järjestämiseksi tehdään yhteistyötä?

Kunnan sisäistä yhteistyötä kehittää ja koordinoi työllisyyspalvelut tukena kunnan kotouttamisen suunnittelutyöryhmä. Yhteistyökäytänteitä kehitetään tammikuussa käynnistyvän ELO - Elä ja Osallistu Pohjois-Karjalassa sekä TNO-Tieto, neuvonta ja ohjaus –hankkeiden kautta.

6. Kotoutumisohjelman aikainen ohjaus ja neuvonta (KotoL 13 §:n 1 mom. 5 kohta)

Kunnan vastuulla on tarjota maahanmuuttajalle kotoutumisohjelman aikaista ohjausta ja neuvontaa kotoutumissuunnitelman toteuttamisessa. Kuvaa tarvittaessa ohjauksen ja neuvonnan järjestämistä eri kohderyhmien osalta. Kuvaa tarvittaessa erikseen suomen- ja ruotsinkieliset palvelut.

6 A. Kuvaus palvelusta:

Miten kunnassa on järjestetty kotoutumisohjelman aikaiset ohjaus- ja neuvontapalvelut?

Kunta antaa yleistä ohjausta ja neuvontaa kaikille maahanmuuttaneille riippumatta maahanmuuton syystä ja maassaolon kestosta. Kunta huolehtii, että alueella on saatavilla tarvittavia palveluita, joissa maahanmuuttaneet voivat saada henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa. Lisäksi kunta antaa tarvittaessa tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, palveluista, koulutusjärjestelmästä, työelämästä sekä maahanmuuttaneen oikeuksista ja velvollisuuksista Suomessa.

TYÖLLISYYSALUE: Työllisyysalueen työnhaun käynnistymispalvelut (alkupalvelut) ohjaa työnhakija-asiakkaat, joilla on mahdollisuus ja tarve kotoutumissuunnitelmaan, työllisyysalueen kotoutumista edistäviin palveluihin. Kotoutumista edistävät palvelut toteutetaan kasvokkain lähipalveluna tai puhelin/videovälitteisesti lain ja asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti.

KUNTA: Liperin kunnan työllisyyspalvelut antaa henkilökohtaista neuvontaa ja ohjausta erilaisiin arjen sujuvuuteen ja viranomaisasiointiin liittyvissä asioissa sekä tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta ja kunnan palveluista. Lisäksi kunta antaa neuvontaa ja ohjausta oleskelulupiin, perheenyhdistämiseen, matkustusasiakirjoihin ja kansalaisuusasioihin sekä EU-rekisteröintiin liittyvissä kysymyksissä yhteistyössä

International House Joensuun kanssa. Kotoutumista edistetään laajasti kunnan peruspalveluissa mm. varhaiskasvatus-, koulutus-, kulttuuri-, liikunta-, vapaa-aika-, nuoriso- ja elinkeinopalveluissa. Kotoutumista edistävät palvelut toteutetaan kasvokkain lähipalveluna tai puhelin/videovälitteisesti lain ja asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti.

HYVINVOINTIALUE: Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella sosiaalipalveluiden osalta työikäisten, eli 18–64-vuotiaita koskeva ohjaus ja neuvonta on keskitetty p. 013 330 2810 (sosiaalipalvelujen keskitetty puhelinpalvelu). Alle 18- vuotiaita koskeva ohjaus ja neuvonta on keskitetty palvelutarpeen arvioinnin tiimille p.013 330 2806. Vammaispalvelujen puhelinneuvonta palvelee ma-ke klo 8.30–10.30 p. 013 330 2807. Vammaispalvelun palveluohjaus ja neuvonta on yleistä ensivaiheen ohjausta ja neuvontaa vammaisten palveluihin sekä niiden hakemiseen liittyviin kysymyksiin. Puhelinneuvonta on tarkoitettu sekä asiakkaille että yhteistyökumppaneille.

6 B. Vastuutaho

Mitkä tahot/yksiköt vastaavat palveluiden järjestämisestä

KUNTA: Työllisyyspalvelut ja muut kunnan peruspalvelut, hankkeet: TNO ja ELO, International House Joensuu (yhteistyö IHJ:n kanssa mainittu edellä).

TNO Pohjois-Karjala – tietoa, neuvontaa ja ohjausta pohjoiskarjalaisten menestykseksi –hanke tarjoaa tukea työttömille työnhakijoille erityisesti työllistymistä edistävissä asioissa työllisyyspalveluista.

ELO - Elä ja osallistua Pohjois-Karjalassa –hankkeessa (Stay and Live in North Karelia), kehitetään maahanmuuttajien asettautumis- ja kotoutumispalveluja. Hanke käynnistyy alkuvuodesta 2025.

HYVINVOINTIALUE: Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella sosiaalipalveluiden osalta työikäisiä, eli 18–64-vuotiaita koskeva ohjaus ja neuvonta on keskitetty sosiaalipalvelujen puhelinpalveluun p. 013 330 2810. Alle 18- vuotiaat ja lastensuojelu: ohjaus ja neuvonta palvelutarpeen arvioinnin tiimi p. 013 330 2806. Vammaispalvelut: ohjaus ja neuvonta p. 013 330 28 07. Puhelinneuvonta on tarkoitettu sekä asiakkaille että yhteistyökumppaneille. Lisäksi jokaisella sosiaalihuollon ammattilaisella on lakiin perustuva neuvontavelvoite asiakastyössä.

C. Yhteistyö:

Miten palvelun järjestämiseksi tehdään yhteistyötä?

Yhteistyökäytänteitä kehitetään erityisesti ELO-hankkeen kautta.

7. Muut kunnan järjestämisvastuulla olevat palvelut kotoutumisen edistämiseksi

Kotoutumisohjelma voi lisäksi sisältää muita kunnan järjestämisvastuulla olevia kotoutuja-asiakkaiden työllisyyttä, yrittäjyyttä, työ- ja toimintakykyä, maahanmuuttajien hyvinvointia ja terveyttä tai kotoutumista edistäviä palveluita sekä järjestö-, yhdistys- tai yhteisötoimintaan tai muuhun yhteiskunnan tai kulttuuri- ja vapaa-ajan toimintaan tutustumista ja siihen osallistumista. Kuvaa tarvittaessa palvelun järjestämistä eri kohderyhmien osalta. Kuvaa tarvittaessa erikseen suomen- ja ruotsinkieliset palvelut.

7 A. Kuvaus palvelusta:

Mitä muita kunnan järjestämisvastuulla olevia palveluita on tarjolla tai suunnitteilla kotoutuja-asiakkaan kotoutumisen tueksi?

Hyvinvointipalvelut

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus ja esiopetus toteutetaan kunnan päiväkodeissa ja esiopetus tarvittaessa valmistavassa opetuksessa. Lisätietoa päiväkodeista löydät sivulta <https://www.liperi.fi/paivakodit>

Varhaiskasvatuspalveluiden neuvonnasta ja ohjaamisesta sekä sopivan varhaiskasvatuspaikan järjestelemisestä vastaa varhaiskasvatuksen palvelusuunnittelija mahdollisten muiden yhteistyötahojen kanssa. Perheen kanssa tavataan tarvittaessa kasvotusten ja tulkin välityksellä voidaan kartoittaa perheen tilanne ja laittaa hakemus vireille. Palvelusuunnittelija puh. 0400 428 397, varhaiskasvatus@liperi.fi.

Varhaiskasvatuslain mukaan varhaiskasvatuspaikan järjestelyaika on kiireellisissä tapauksissa kaksi viikkoa ja kiireettömissä tapauksissa neljä kuukautta. Lapsen ja vanhempien kotoutumisen näkökulmasta paikka pyritään järjestelemään mahdollisimman pian.

Kohtaamispaikka Kota

Liperin Ylämyllyllä, Taikametsän päiväkodin yhteydessä (Viljatie 1), toimii lapsiperheiden kohtaamispaikka Kota. Kohtaamispaikka Kota on kaikille perheille avoin tila, jossa voi viettää aikaa rennon ja vapaamuotoisen yhdessäolon merkeissä. Kohtaamispaikassa järjestetään teemoitettuja tapaamisia ja tapahtumia sekä kuullaan eri alojen ammattilaisten puheenvuoroja.

Kohtaamispaikan toiminnasta vastaa kunnan perheohjaaja, puh. 050 307 4625. Kohtaamispaikan aukioloajat vaihtelevat viikoittain ja kunkin viikon ohjelma on kerrottu kohtaamispaikan Facebook-sivulla.

Perhetyö

Kunnan perheohjaaja voi tukea perheen arkea ja huoltajien jaksamista perhetyön kautta. Perheessä voidaan käydä 1–2 kertaa kuussa. Asiakas voi hakeutua perhetyön asiakkaaksi itse olemalla yhteydessä kunnan perheohjaajaan, puh. 050 307 4625 tai varhaiskasvatuksen tukitiimi voi ohjata asiakkaan perheohjaajalle. Jos perhetyön tarve on säännöllistä ja jatkuvaa, tehdään ohjaus hyvinvointialueen palveluiden piiriin.

Perusopetus

Kunnassa järjestetään perusopetusta kuudessa eri koulussa: Salokylän, Mattisenlahden, Liperin ja Viinijärven koulut ovat alakouluja luokille 1–6, Ylämyllyn koulu on yhtenäinen peruskoulu luokille 1–9 ja Honkalammen koulu on vaativan erityisen tuen koulu esioppilaille ja peruskoulun luokille 1–9.

Oppilas aloittaa ensimmäisen luokan sinä vuonna, kun täyttää 7-vuotta. Ensimmäiselle luokalle oppilaat otetaan suoraan väestörekisterin tietojen perusteella. Oppilaaksiotto päätös ilmoitetaan huoltajille Wilma-järjestelmässä. Muuttava oppilas ilmoittautuu oppilaaksi oman asuinalueensa kouluun, ilmoittautuessa tulee täyttää sähköinen oppilasilmoitus Wilman etusivulla.

Jos oma koulu ei ole tiedossa, opetusjärjestelyistä tai koulukuljetuksesta on kysyttävää tai oppilas tarvitsee valmistaa opetusta, tulee olla yhteydessä hyvinvointipalveluiden hallintosihteerin p. 050 407 9575 tai sähköpostilla hyvinvointipalvelut@liperi.fi

Maahanmuuttajataustainen oppilas on oikeutettu valmistavaan opetukseen ennen siirtymistä esi- tai perusopetukseen, jos hänellä ei ole riittäviä kielellisiä valmiuksia. Opetukseen voivat osallistua sekä vasta maahan muuttaneet että Suomessa syntyneet maahanmuuttotaustaiset lapset ja nuoret. Opetukseen osallistuminen ei edellytä oleskelulupaa. Valmistavaan opetuksen ilmoittaudutaan Wilma-järjestelmän etusivulla olevalla sähköisellä lomakkeella.

Keskeistä opetuksessa on oppilaan kielitaidon kehittäminen sekä valmiuksien antaminen esi- tai perusopetusta varten.

Valmistavan opetuksen laajuus vastaa yhden lukuvuoden oppimäärää. Opetusta annetaan 6–10-vuotiaille 900 tuntia ja tätä vanhemmille oppilaille vähintään 1000 tuntia. Valmistavaa opetusta voidaan järjestää ryhmämuotoisesti tai yksittäiselle oppilaalle osana yleisopetuksen ryhmää. Valmistavan opetuksen järjestelyt voivat vaihdella lukuvuosittain.

Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus –oppimäärää (S2), jos hänen äidinkiелensä ei ole suomi, ruotsi tai saame. S2- opiskelu on tarpeellista, jos oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei anna vielä edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus oppimäärän opiskeluun.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista. Opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Oppimäärä voidaan vaihtaa suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärään, kun oppilas on saavuttanut edellytykset sen oppimäärän mukaiseen opiskeluun. Muutos voidaan tehdä myös vaiheittain.

Vapaa-aikapalvelut tarjoavat tekemistä vapaa-aikaan

- Liikuntapalvelut

1. Ohjatun liikunnan ryhmät, ikäihmisten ulkoiluystävätoiminta, eri-ikäisten liikuntaneuvonta sekä kuntosaliohjelmat: terveysliikunnanohjaaja p. 040 582 6726 hyvinvointi@liperi.fi www.liperi.fi (nettisivut + nettisivuilla liiku ja harrasta liperissä-esite) face: Liperin kunnan liikuntapalvelut, instagram: liperinvapla
2. Liprakan uimahalli ja kuntosali: uinninvalvojat p. 040 679 3632 liprakka@liperi.fi www.liperi.fi facebook:liprakka instagram: liprakan_uimahalli
3. Ulko- ja sisäliikuntapaikat www.liperi.fi

- Nuorisopalvelut

1. Avoin nuorisotyö 9-28-vuotiaat nuoret, perhenuokkarit. Esim. Nuorisotilat Ylämylly, Liperi ja Viinijärvi vapaa-aikaohjaaja p. 040 821 8307, hyvinvointi@liperi.fi www.nuortenliperi.fi face: Liperin nuorisotyö, instagram: liperin_nuorisotyö
2. Koulunuorisotyö sekä nuorisovaltuusto. Koulunuorisotyöntekijä p. 040 670 6521. Hyvinvointi@liperi.fi www.nuortenliperi.fi
3. Lasten ja nuorten kerhotoiminta (peruskouluikäiset). Vapaa-aikaohjaaja p. 050 421 7893 hyvinvointi@liperi.fi www.nuortenliperi.fi
4. Etsivä nuorisotyö, 15-29-vuotiaat. Tuen tarpeessa olevien nuorten palveluohjaus ja rinnalla kulkeminen. Etsivät nuorisotyöntekijät p. 040 673 5106 ja 050 407 0636. Hyvinvointi@liperi.fi www.nuortenliperi.fi

- Kulttuuripalvelut

1. Kulttuuritapahtumat kulttuuri- ja vapaa-aikaohjaaja p. 040 058 5539 hyvinvointi@liperi.fi www.liperi.fi (omat sivut + tapahtumakalenteri)

- **Lainavälineet**

1. Kunnalla on ilmaiseksi lainattavaa liikunta- ja retkeilyvälineistöä. Listaus välineistä www.liperi.fi varaukset: varaukset@edu.liperi.fi

- **Vapaa-aikapalvelujen tarjoama loma-aikojen toiminta**

- o syysloma, joululoma, talviloma, kesäloma. Eri-ikäisille tarjolla liikuntapalvelujen, nuorisopalvelujen ja kulttuuripalvelujen järjestämää loma-aikojen toimintaa. Tiedotus: www.liperi.fi, www.nuortenliperi.fi, some, tapahtumakalenteri

- **Vaara-kirjastot**

1. Vaara.finna.fi sivustot. Kirjastot Ylämylly, Liperi, Viinijärvi + kirjastoauto

- **Joensuun seudun kansalaisopisto**

1. www.joensuunseudunkansalaisopisto.fi Eri alojen opetusta eri-ikäisille Liperin alueella.

- **Keski-Karjalan musiikkiopisto**

1. <https://kkmo.fi> musiikin ja tanssin opetusta Liperin alueella.

Asuminen

Liperin kunnan vuokra-asuntojen hoitaminen on keskitetty Kiinteistö Oy Liperin vuokrataloille. Liperin vuokratalojen asunnot sijaitsevat Ylämyllyllä, Liperin kirkonkylällä sekä Viinijärvellä. Asunnot ovat sekä kerros- että rivitaloissa. Pienimmät asunnot ovat yksiöitä ja suurimmissa asunnoissa on viisi huonetta.

Liperin vuokratalojen asuntoihin on jatkuva haku, eli erillistä hakuaikaa ei ole. Hakemus tehdään sähköisesti Liperin vuokratalojen nettisivujen kautta: <https://www.liperinvuokratalot.fi/asunnon-hakeminen>. Hakijaan ollaan yhteydessä, kun sopiva vuokra-asunto vapautuu. Hakemus on voimassa kuusi kuukautta ja hakijan tulee itse huolehtia hakemuksen uusimisesta.

Liperin vuokratalojen nettisivuilta löytyy kattavasti tietoa asunnon hakemisesta, asumisesta ja asunnon irtisanomisesta, <https://www.liperinvuokratalot.fi/home>.

Vuokrataloyhtiön toimisto on avoinna arkisin klo 10–13 ja muuna aikana sopimuksen mukaan. Käyntiosoite on Tehtaantie 8, 80400 Ylämylly. Asiakaspalvelun puhelinnumero 0400 289 970 ja sähköposti vuokratalot@liperi.fi.

Mitä muita palveluita ja toimintaa kunnassa on tarjolla tai suunnitteilla kotoutuja-asiakkaan kotoutumisen tueksi?

(Esimerkiksi järjestö-, yhdistys- tai yhteisötoimintaan tai muuhun yhteiskunnan tai kulttuuri- ja vapaa-ajan toimintaan tutustumista ja siihen osallistumista.)

Järjestöt järjestävät monipuolista toimintaa Liperin kunnan alueella kaiken ikäisille ja kaikille kuntalaisille. Liperin alueella toimivat järjestöt: www.liperi.fi (listaus yhdistyksistä, tapahtumakalenterissa järjestöjen tapahtumat), www.lahella.fi, yhdistysten nettisivut. Liperissä toimii kaksi yhteisötilaa: Yhteisötila Liperin kirkonkylällä sekä Vinkkari Viinijärvellä. Liperin kunnan järjestöyhteyshenkilö p. 040 067 8799 hyvinvointi@liperi.fi

Tilojen varaaminen: www.liperi.fi

Siikasalmen kristillinen koulu 1-9 -luokkaisille: siikasalmenkoulu.fi

Kunnassa toimii Kotokunta Oy:n vastaanottokeskus. Kunta toimii ja kehittää yhteistyötä vastaanottokeskuksen kanssa. Kotokunnan edustajat osallistuvat tarvittaessa kunnan kotouttamisen suunnittelutyöryhmän tapaamisiin. Kotokunta Oy, Liperin vastaanottokeskus, Käsämä p. 044 901 1651, vok.liperi@kotokunta.fi.

Mitä muita palveluita kunnassa on tarjolla tai suunnitteilla yhteiskunta- ja työelämävalmiuksien sekä työllistymisen ja yrittäjyyden tukemiseksi/edistämiseksi?

7 C. Yhteistyö:

Miten palvelun järjestämiseksi tehdään yhteistyötä?

Työllisyysalueen kotoutumista edistävät palvelut toimivat yhteistyössä ekosysteemin palvelujen kanssa, ja kuntien maahanmuuttaja- ja asettautumispalvelujen kanssa yhteistyöstä sovitaan kuntakohtaisesti.

Järjestöjä tullaan aktivoimaan yhteistyöhön erityisesti ELO-hankkeen tukemana vuoden 2025 aikana.

Vastuutaulukko (päivitetään tarvittaessa)

Palvelu/ toimenpide:	Työnhakijoiden palvelut tuottava taho:	Muiden kotoutuja-asiakkaiden palvelut tuottava taho:
Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi	Pohjois-Karjalan työllisyysalue	Liperin kunta
Monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi	Pohjois-Karjalan työllisyysalue, hyvinvointialue ja tarvittaessa Liperin kunta	Hyvinvointialue /perhe- ja sosiaalipalvelut sekä tarvittaessa Liperin kunta
Kotoutumissuunnitelma	Pohjois-Karjalan työllisyysalue	Liperin kunta
Monialainen kotoutumissuunnitelma	Pohjois-Karjalan työllisyysalue ja Hyvinvointialue ja tarvittaessa Liperin kunta	Hyvinvointialue / perhe- ja sosiaalipalvelut ja tarvittaessa Liperin kunta
Monikielinen yhteiskuntaorientaatio	Pohjois-Karjalan kunnat yhdessä IHJ:n johdolla.	Pohjois-Karjalan kunnat yhdessä IHJ:n johdolla.
Kotoutumisohjelman aikainen ohjaus ja neuvonta	Liperin kunta verkostoineen, lisäksi ELO-hanke	Liperin kunta verkostoineen, lisäksi ELO-hanke
Kunnan kotoutumisohjelman seuranta ja päivittäminen	Liperin kunnan kotoutumisen suunnittelutyöryhmä	Liperin kunnan kotoutumisen suunnittelutyöryhmä